วาทกรรมการเมืองในพาดหัวข่าวภาษาจีนเรื่องวัคซีนโควิด-19
Political Discourse in Chinese Headlines on COVID-19 Vaccine

เนตรน้ำทิพย์ บุดดาวงศ์[1] และกนกพร นุ่มทอง[2]
NednamthipBuddawong and KanokpornNumtong
Received: December 23, 2021/ Revised: May 5, 2022/ Accepted: June 20, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในพาดหัวข่าวเกี่ยวกับวัคซีนโควิด-19 กับวาทกรรมทางการเมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างวาทกรรมทางการเมืองผ่านการนำเสนอข่าวเรื่องวัคซีน และเพื่อวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรมที่สะท้อนสภาพสังคมวัฒนธรรมจีน โดยคัดเลือกข้อมูลมาจากเว็บไซต์ข่าวออนไลน์เหรินหมินหวั่ง （人民网）ซึ่งเป็นหนึ่งในแหล่งข่าวที่คนจีนให้ความนิยมมากที่สุด จำนวน 82 พาดหัว ระหว่างวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2021 จนถึงวันที่ 31 สิงหาคม ค.ศ. 2021 โดยใช้ทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของแฟร์คลัฟ (1995)ผลการศึกษาพบว่า มีกลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างวาทกรรมทางการเมืองผ่านพาดหัวข่าวเรื่องวัคซีนทั้งหมด 6 กลวิธีคือ 1) การแสดงความเป็นผู้นำของโลก 2) การแสดงความสนใจหรือห่วงใย 3) การแสดงความน่าเชื่อถือ 4) การขอความร่วมมือ 5) การให้ความสำคัญ และ 6) การพัฒนาด้านวัคซีน เป็นที่น่าสังเกตว่า พาดหัวข่าวเหล่านี้สะท้อนว่าผู้ที่มีอำนาจต่าง ๆ เป็นผู้กำหนดว่าสิ่งใดควรเป็น “ความจริง”พวกเขาอาจสร้างความหมายบางอย่าง และกดทับหรือสกัดกั้นข้อมูลหรือความจริงบางอย่าง ในขณะที่ให้อำนาจข้อมูลหรือความจริงบางอย่างถูกพาดหัวข่าวหมุนเวียนอยู่ภายในสังคมจีนในภาวการณ์ระบาดของโควิด 19

[1] อาจารย์สาขาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (Lecturer, Ubon Ratchathani Rajabhat University), Email: nednamthip.b@ku.th

[2] Corresponding author, รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Lecturer, Faculty of Humanities, Kasetsart University), Email: kanokporn.n@ku.th

คำสำคัญ : พาดหัวข่าวจีน วัคซีน COVID-19 วาทกรรมการเมือง สังคมจีน

Abstract

This research paper examines the relationship between language tactics and the constituted political discourse which appear in news headlines about the COVID-19 vaccine. The first objective was to analyze language strategies that contribute to the construction of political discourse through news reports on the vaccines. The second objective is to analyze discourse practices and socio-cultural practices that reflect the state of Chinese society and culture. The data were selected from online news site Renminwang（人民网）, one of the most popular news sources in China. Those of which included 82 headlines, collected during January 1st to August 31, 2021. The analyses applied Fairclough's (1995) critical analytical discourse theory. The results of the study revealed that there are six linguistic strategies contributing to the construction of political discourse which were realized through the vaccine headlines: 1) showing global leadership, 2) showing interest or concern, 3) showing credibility, and 4) asking for cooperation. 5) focus and 6) vaccine development. Noticeably, the news headlines reflected that the authorities are the ones who could authorize the "truth." They might be able to suppress or block some information while constitute particular meanings and authorized those meanings to be circulated within the Chinese society during the Covid-19 pandemic.

Keywords: Chinese headlines, COVID-19 vaccine, political discourse, Chinese society

บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (Coronavirus disease 2019, COVID-19) กำลังระบาดไปทั่วโลกทำให้มีผู้ติดเชื้อมากกว่า80 ล้านคนและมีผู้เสียชีวิตมากกว่า 1.7 ล้านคนในเดือนธันวาคมค.ศ. 2020 เนื่องจากขาดกระบวนการรักษาที่มีประสิทธิภาพการพัฒนาและการใช้วัคซีนป้องกันโรคปอดอักเสบจากเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (COVID-19) จึงกลายเป็นกลยุทธ์สำคัญในการควบคุมโรคระบาดไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ประเทศจีนพัฒนาวัคซีนโดยใช้เชื้ออะดีโนไวรัส (adenovirus) และ สหรัฐอเมริกาใช้เทคโนโลยี mRNA เป็นผู้นำในการทดลองทางคลินิกและใช้วัคซีน DNA วัคซีนเชื้อตายในการทดลองทางคลินิกในเวลาต่อมา (Zhu Yao et al., 2021) ด้วยวิกฤติการณ์โรคระบาดนี้จึงมีข่าวที่แพร่หลายไปสู่สื่อสังคมออนไลน์อย่างรวดเร็ว

ปัจจุบันสื่อสัมคมออนไลน์เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของมนุษย์ การนำเสนอข่าวออนไลน์ที่พบในปัจจุบัน ผู้รับสารมักเลือกอ่านข่าวจากพาดหัวข่าว โดย Hiranrak (1987) ระบุว่าพาดหัวข่าวถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการนำสู่เนื้อหาของข่าวหน้าที่และวัตถุประสงค์หลักของพาดหัวข่าวคือการสร้างความสนใจและดึงดูดให้ผู้อ่านเลือกอ่านข่าวด้วยคำหรือข้อความที่สะดุดตาชวนติดตามและเป็นส่วนที่บอกสาระสำคัญของข่าวการพาดหัวข่าวที่ดีจะช่วยให้ผู้อ่านประหยัดเวลาสามารถรู้ได้ทันทีว่าเป็นข่าวเกี่ยวกับเรื่องอะไรและสามารถบอกถึงความสำคัญของแต่ละข่าวได้โดยดูจากขนาดของตัวอักษรที่ใช้พาดหัวข่าว นอกจากนี้ภาษาในพาดหัวข่าวมีความแตกต่างไปจากภาษาที่ใช้โดยทั่วไปเพราะเป็นการนำสาระสำคัญของข่าวมาเขียนสรุปให้น่าสนใจใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายไม่กำกวมใช้คำสั้นกะทัดรัดที่สามารถดึงดูดความสนใจและความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่านได้

การศึกษาวาทกรรมในงานวิจัยนี้เป็นไปในแนวทางเดียวกับการศึกษาของมิเชลฟูโกต์ (Michel Foucault, 1926-1984) กล่าวคือวาทกรรมหมายถึงระบบและกระบวนการในการสร้าง/ผลิต (constitute) เอกลักษณ์ (identity) และความหมาย (significance) ให้กับสรรพสิ่งต่างๆในสังคมที่ห่อหุ้มเราอยู่ไม่ว่าจะเป็นความรู้ความจริงอำนาจหรือตัวตนของเราเองนอกจากนี้วาทกรรมยังทำหน้าที่ตรึงสิ่งที่สร้างขึ้นให้ดำรงอยู่และเป็นที่ยอมรับของสังคมในวงกว้าง (valorize) (Foucault, 1970b; 1972a: 55 และ 1972b 191-192 อ้างถึงใน Charoensin-o-larn, 2017: 19-20)

นอกจากนี้ อานันท์ กาญจนพันธุ์ (Ganjanapan, 2019: 52) ยังกล่าวว่า “วาทกรรมคือความรู้และความจริงที่มีอิสระในตัวเอง จึงมีอำนาจในการกำหนดและบงการ” โดย

ความรู้ที่จะถือว่าเป็นวาทกรรมนั้นจะต้องมีอำนาจบงการให้ผู้รับรู้เกิดความยอมรับ ดังที่ อานันท์ กาญจนพันธุ์ (Ganjanapan, 2019: 52) ได้เน้นย้ำว่า “ความรู้ที่ถือเป็นวาทกรรมจะมีอำนาจบงการต่อผู้ที่ยอมรับวาทกรรมนั้นจนมีผลทำให้ผู้นั้นกลายเป็นเพียง “ร่างกายใต้บงการ” (Docile Body) ซึ่งหมายถึงร่างกายที่อ่อนปวกเปียกเพราะยอมให้ถูกกระทำโดยที่ตัวผู้นั้นเองยินยอม”ดังนั้นอำนาจจึงมีส่วนทั้งเป็นผู้กำหนดวาทกรรมและทำให้วาทกรรมถูกเป็นที่ยอมรับ

วาทกรรมทางการเมืองเป็นกระบวนการต่อสู้แย่งชิงอำนาจในการนิยามความหมายของสิ่งที่ดีหรือไม่ดีถูกต้องหรือไม่ถูกต้องในทางการเมืองและทำให้ผู้ที่มีอำนาจได้เปรียบในการต่อสู้แย่งชิงพื้นที่ทางการเมืองซึ่งอำนาจในการนิยามสิ่งนั้น ๆ จะต้องมีที่มาจากความชอบธรรม (legitimacy) ในการสื่อวาทกรรมแต่ละชุดออกไปเพื่อเปลี่ยนแปลงยึดตรึงสิ่งต่าง ๆ ด้วยความถูกต้อง (Thammachot, 2553)

งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาวิเคราะห์วาทกรรมทางการเมืองและวิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรมจีน ซึ่งเป็นการศึกษาสังคมและวัฒนธรรมผ่านภาษาอีกแนวทางหนึ่ง ดังนั้นการศึกษาวาทกรรมทางการเมืองในพาดหัวข่าวของจีนเกี่ยวกับวัคซีน COVID-19 จึงสามารถเสนอสภาพสังคมและวัฒนธรรมจีนร่วมสมัยในภาวการณ์ระบาดของ COVID-19

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์วาทกรรมทางการเมืองจากพาดหัวข่าวเกี่ยวกับวัคซีน COVID-19
2. เพื่อวิเคราะห์วิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรมที่สะท้อนสภาพสังคมวัฒนธรรมจีน

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การสร้างความหมายให้วาทกรรมการเมืองของรัฐบาลจีนผ่านพาดหัวข่าวเกี่ยวกับวัคซีน COVID-19 ด้วยวิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บข้อมูลพาดหัวข่าวของสำนักพิมพ์เหรินหมินหวั่ง （人民网）ระหว่างวันที่ 1 มกราคม-31 สิงหาคม ค.ศ. 2021 จำนวน 82 พาดหัวจากเว็บไซต์ http://www.people.com.gcn และการแปลพาดหัวข่าวจาก

ภาษาจีนเป็นภาษาไทยจะแปลโดยรักษาโครงสร้างทางภาษาของต้นฉบับไว้เพื่อที่จะสามารถวิเคราะห์ตัวบทได้ง่ายยิ่งขึ้น

ระเบียบวิธีวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าและวิจัยเอกสาร (Documentary Research) รวมทั้งนำเสนอผลการวิจัยด้วยรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากการคัดเลือกประโยคที่แสดงถึงวาทกรรมเกี่ยวกับวัคซีนจากพาดหัวข่าวในเว็บไซต์ข่าวออนไลน์ของสำนักพิมพ์เหรินหมินหวั่ง 人民网） ระหว่างวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2021 จนถึงวันที่ 31 สิงหาคม ค.ศ. 2021 โดยข้อความที่นำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์มีทั้งสิ้น 82 พาดหัว

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ใช้ประกอบสร้างวาทกรรมทางการเมืองผ่านการนำเสนอข่าวเรื่องวัคซีนโดยใช้กรอบแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของแฟร์ครัฟ (Fairclough, 1995)

3. การนำเสนอผลการวิจัย

นำเสนอผลการวิจัย 3 ด้านดังนี้ 1) กลวิธีประกอบสร้างวาทกรรมเกี่ยวกับวัคซีน 2) ปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม 3) สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

วาทกรรมหมายถึง กระบวนการในการสร้าง/ผลิต (constitute) เอกลักษณ์ (identity) และความหมาย (significance) ให้คนในสังคมเชื่อหรือรับรู้ว่าเป็น “ความจริง”

กลวิธีทางภาษา หมายถึง วิธีการเลือกใช้ถ้อยคำเพื่อในบรรลุวัตถุประสงค์ทางวาทกรรม

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับวาทกรรม

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬารที่ได้ประมวลความคิดของฟูโกต์ และนิยาม “วาทกรรม” ไว้ว่า หมายถึง ระบบและกระบวนการในการสร้าง/ผลิต เอกลักษณ์ และความหมาย ให้กับ

สรรพสิ่งต่าง ๆ ในสังคมที่ห่อหุ้มเราอยู่ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความจริง อำนาจ หรือตัวตนของเราเอง นอกจากนี้วาทกรรมยังทำหน้าที่ตรึงสิ่งที่สร้างขึ้นให้ดำรงอยู่และเป็นที่ยอมรับของสังคมในวงกว้างจนกลายเป็นวาทกรรมหลัก (dominant discourse) ขณะเดียวกันวาทกรรมยังทำหน้าที่เก็บกด/ปิดกั้น มิให้เอกลักษณ์และความหมายของบางอย่างเกิดขึ้นหรือไม่ก็ทำให้เอกลักษณ์และความหมายบางอย่างที่ดำรงอยู่ในสังคม เลือนหายไปได้พร้อม ๆ กันด้วย (Charoensin-o-larn, 2017: 20-22)

แนวทางการวิเคราะห์วาทกรรมของฟูโก้มีลักษณะเชิงวิพากษ์มากกว่าการวิเคราะห์เชิงภาษาศาสตร์แบบทางการทั่วไปเพราะไม่ได้มองวาทกรรมเป็นเพียงภาษาหรือตัวบท (Text) ที่ใช้ในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมหากแต่มองว่าวาทกรรมเป็นพื้นที่ของความรู้หรือความคิดทางสังคมในขอบเขตที่ค่อนข้างชัดเจนเชิงสัมพัทธ์ ซึ่งหมายถึงลักษณะของความรู้ที่ถูกสร้างขึ้นในช่วงเวลาหนึ่งๆ ของประวัติศาสตร์ในหนังสือเรื่อง The Order of Things ฟูโก้จะวิเคราะห์เฉพาะวาทกรรมเกี่ยวกับชีวิตแรงงานและภาษาเป็นหลัก (Ganjanapan, 2562: 44)

แนวคิดเรื่องวาทกรรมเป็นกรอบแนวคิดหลักในการศึกษาพาดหัวข่าวเกี่ยวกับวัคซีนจีน เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมและวัฒนธรรมจีนรวมถึงนโยบายของรัฐเกี่ยวกับเรื่องวัคซีนในช่วงเวลาดังกล่าว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลหรือข่าวสารของสถานการณ์โควิด-19 Rattanadilok Na Phuket (2021) ได้ศึกษาการโน้มน้าวใจในปริจเฉทการแถลงข่าวสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาเพื่อโน้มน้าวใจ ผลการศึกษาพบกลวิธีทางภาษาเพื่อโน้มน้าวใจ ได้แก่ การใช้คำเรียก การใช้คำศัพท์ การใช้มูลบท การใช้อุปลักษณ์ การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ การใช้สหบท การใช้ถ้อยคำเน้นย้ำ การใช้ประโยคที่สัมพันธ์กันแบบเหตุ-ผล การใช้ประโยคที่สัมพันธ์กันแบบเงื่อนไข และการใช้คำขวัญหรือสโลแกน โดยผู้วิจัยเชื่อว่ากลวิธีทางภาษาเหล่านี้นำไปสู่การโน้มน้าวใจประชาชนให้ปฏิบัติตามมาตรการของรัฐเพื่อผ่านพ้นวิกฤตนี้ไปให้ได้

นอกจากนี้ Pattanasuthinon and Rattanadilokna Phuket (2021) ได้ศึกษาวัจนกรรมในการแถลงข่าวของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) โดยใช้แนวคิดวัจนกรรมของ Searle ผลการศึกษาพบวัจนกรรมทั้งหมด 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว 2) วัจนกรรมกลุ่มชี้นำ 3) วัจนกรรมกลุ่ม

ผูกมัด 4) วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก จะเห็นว่ารัฐมิได้ใช้วัจนกรรมกลุ่มบอกเล่าเพื่อรายงานข่าวเพียงเท่านั้นแต่ยังปรากฏวัจนกรรมกลุ่มชี้นำ กลุ่มผูกมัด และกลุ่มแสดงความรู้สึก เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจระหว่างประชาชนและรัฐบาล ก่อให้เกิดการกระทำหรือไม่กระทำบางสิ่งบางอย่างตามที่รัฐมุ่งหวัง นำไปสู่การควบคุมสถานการณ์ของโรคในที่สุด

งานวิจัยทั้งสองชิ้นข้างต้นมีการนำเสนอที่คล้ายคลึงกันคือ ต้องการแสดงให้เห็นถึงมุมมองในการนำเสนอหรือป้อนข้อมูลแก่ประชาชนของรัฐบาลผ่านรูปแบบต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เดียวกันคือมีความต้องการให้ประชาชนกระทำหรือไม่กระทำบางสิ่งบางอย่างตามความมุ่งหวังหรือเป้าประสงค์ของรัฐบาล โดยสิ่งนี้สอดคล้องกับกลวิธีการประกอบสร้างวาทกรรม คือกระบวนการสร้าง/ผลิต เอกลักษณ์และความหมายให้แก่สรรพสิ่งในสังคม เกิดเป็นข้อมูล ความรู้หรือความจริงให้คนในสังคมเชื่อถือและปฏิบัติตาม

ผลการศึกษา

จากการศึกษาพาดหัวข่าวเกี่ยวกับวัคซีนจีนพบกลวิธีทางภาษาที่ประกอบสร้างทางวาทกรรมทางการเมืองทั้งหมด 6 กลวิธี และพบวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรมที่สะท้อนสภาพสังคมวัฒนธรรมจีน ดังนี้

1. วาทกรรมทางการเมืองจากการนำเสนอข่าวเรื่องวัคซีน

การประกอบสร้างวาทกรรมทางการเมืองผ่านพาดหัวข่าวเรื่องวัคซีนมีทั้งหมด 6 วาทกรรมหลัก ได้แก่ 1) การแสดงความเป็นผู้นำของโลก 2) การแสดงความสนใจหรือห่วงใย 3) การแสดงความน่าเชื่อถือ 4) การขอความร่วมมือ 5) การให้ความสำคัญและ 6) การพัฒนาด้านวัคซีน

1.1 การแสดงความเป็นผู้นำของโลก

การแสดงความเป็นผู้นำของโลก คือ การที่จีนวางตำแหน่งของตนให้เป็นผู้นำในเวทีโลกโดยมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศตนเองด้านวัคซีนในเวทีโลกอย่างไร หรือมีการให้ความช่วยเหลือประเทศที่กำลังพัฒนา ดังปรากฏให้เห็นในพาดหัวข่าวต่อไปนี้

新冠疫苗研发，中国为何全球领先 (07/01/2021)
การพัฒนาวัคซีน Covid-19 ประเทศจีนเป็นผู้นำอันดับต้นๆ ของโลก

哥伦比亚批准紧急使用中国新冠疫苗 (05/02/2021)
โคลอมเบียอนุมัติเร่งใช้วัคซีนโควิดของจีน

首批中国新冠疫苗运抵哥伦比亚 (21/02/2021)
วัคซีนจีนล็อตแรกส่งถึงโคลอมเบีย

新一批中国新冠疫苗运抵哥伦比亚 (21/03/2021)
วัคซีนซิโนแวคล็อตใหม่ได้แจกจ่ายเพื่อใช้ในโคลอมเบีย
巴西里约向各地发放截至目前最大一批中国科兴疫苗(23/03/2021)
เมืองรีโอเดจาเนโรประเทศบราซิลได้แจกวัคซีนจีนล๊อตที่ใหญ่ที่สุดและเป็นล๊อตสุดท้ายในตอนนี้

中国疫苗助力全球抗疫 (03/04/2021)
วัคซีนของจีนช่วยทั่วโลกต่อสู้กับโรคระบาด

《自然》报道：中国疫苗有助填补全球疫苗供应缺口 (07/05/2021)
"ธรรมชาติ" รายงาน: วัคซีนจีนมีส่วนช่วยเติมเต็มช่องว่างในการจัดหาวัคซีนของทั่วโลก

中国疫苗“入世”助力全球疫苗可及 (08/05/2021)
วัคซีนของจีน "ได้ผ่านการรับรองจาก WTO"ช่วยให้ทั่วโลกเข้าถึงวัคซีนได้

中国疫苗成为全球抗疫主力军 (15/07/2021)
วัคซีนของจีนกลายเป็นกำลังหลักในการต่อสู้กับโรคระบาดทั่วโลก

让疫苗成为全球公共产品，中国做到了！ (01/08/2021)
เพื่อให้วัคซีนเป็นผลิตภัณฑ์สาธารณะระดับโลกจีนทำได้แล้ว

中国通过“新冠疫苗实施计划”供应孟加拉国首批疫苗运抵达卡 (11/08/2021)
จีนได้ทำการจัดหาวัคซีนชุดแรกให้กับบังคลาเทศเพื่อเป็นบัตรขาเข้า ตาม “แผนดำเนินการวัคซีนโรคโควิด-19”

巴基斯坦接收中国供应“新冠疫苗实施计划”首批疫苗 (12/08/2021)
ปากีสถานได้รับวัคซีนชุดแรกจากจีนตาม "แผนการปฏิบัติงานวัคซีนโรคโควิด-19"

中国疫苗助力柬埔寨抗疫 (21/08/2021)
วัคซีนของจีนช่วยกัมพูชาต่อสู้กับโรคระบาด

源源不断中国新冠疫苗驰援疫苗短缺国家和地区 (06/09/2021)
วัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ของจีนเร่งให้ความช่วยเหลือประเทศและภูมิภาคที่ขาดวัคซีนอย่างต่อเนื่อง

新一批中国新冠疫苗运抵哥伦比亚 (17/09/2021)
วัคซีนโควิดล็อตใหม่ของจีนได้แจกจ่ายเพื่อใช้ในโคลอมเบีย

中国援助的新冠疫苗运抵肯尼亚 (19/09/2021)
วัคซีนป้องกันโควิด-19 ที่จีนได้ช่วยเหลือได้มาถึงเคนยาแล้ว

新一批科兴疫苗在哥伦比亚分配使用 (19/09/2021)
วัคซีนซิโนแวคล็อตใหม่ได้แจกจ่ายเพื่อใช้ในโคลอมเบีย

中国捐赠新冠疫苗运抵布基纳法索 (20/09/2021)
จีนบริจาควัคซีนป้องกันโรคโควิด-19ให้กับบูร์กินาฟาโซ

综述：中国疫苗用实力赢得国际信任 (07/10/2021)
สรุป : ศักยภาพของวัคซีนของจีนได้รับความไว้วางใจจากนานาชาติ

จากตัวอย่างข้างต้นพบว่า จีนมีการแสดงความเป็นผู้นำของโลก โดยมีทั้งการกล่าวถึงการช่วยเหลือในภาพรวมระดับนานาชาติ คือไม่ระบุว่าเป็นประเทศใด แต่จะใช้คำว่า “全球” (ทั่วโลก) หรือ “国际” (นานาชาติ)รวมถึงการระบุชื่อประเทศที่ให้ความช่วยเหลือ เช่น ประเทศบราซิล ประเทศโคลัมเบีย การแสดงความเป็นผู้นำของจีนสามารถมองได้ว่าเป็นการแสดงอิทธิพลหรือแสดงอำนาจอ่อน (soft power) อีกรูปแบบหนึ่ง ขณะเดียวกัน ในทางวาทกรรม พาดหัวข่าวต้องการแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ความเป็นผู้นำของจีนให้ดำรงอยู่

1.2 การแสดงความสนใจหรือห่วงใย

การแสดงความสนใจหรือห่วงใย (Expression of concern) เป็นการแสดงว่าอีกฝ่ายหนึ่งมีความหมายหรือมีพระคุณ (Tangyuenyong, 2015: 123)

นอกจากจีนจะแสดงถึงความเป็นผู้นำของโลกแล้ว จีนยังแสดงถึงความสนใจหรือห่วงใยทั้งประชาชนในประเทศของตนและประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย ดังปรากฏให้เห็นในพาดหัวข่าวดังต่อไปนี้

中国疫苗援助进行时 (30/03/2021)
เมื่อความช่วยเหลือด้านวัคซีนของจีนมีความคืบหน้า

打疫苗前喝水能避免不良反应？疫苗保护期只有半年？这些说法系误读 (06/04/2021)
การดื่มน้ำก่อนฉีดวัคซีนสามารถป้องกันอาการของผลข้างเคียงได้หรือไม่ระยะเวลาป้องกันของวัคซีนมีเพียงครึ่งปีจริงหรือไม่ข้อความเหล่านี้ทำให้เกิดการเข้าใจผิด

你打疫苗了吗？新蒲新区新冠疫苗接种取得新进展 (04/05/2021)
คุณได้ฉีดวัคซีนหรือยัง ความคืบหน้าครั้งใหม่ในการฉีดวัคซีนโควิด-19ในเขตซินผู่ใหม่

《自然》报道：中国疫苗有助填补全球疫苗供应缺口 (07/05/2021)
"ธรรมชาติ" รายงาน: วัคซีนจีนมีส่วนช่วยเติมเต็มช่องว่างในการจัดหาวัคซีนของทั่วโลก

中国疫苗“入世”助力全球疫苗可及 (08/05/2021)
วัคซีนของจีน "ได้ผ่านการรับรองจาก WTO" ช่วยให้ทั่วโลกเข้าถึงวัคซีนได้

郑州单针疫苗暂打完，两针疫苗继续 (20/05/2021)
วัคซีนโดสเดียวของเจิ้งโจวฉีดเสร็จสิ้นแล้วชั่วคราววัคซีนสองโดสยังคงดำเนินฉีดต่อไป

新冠疫苗，你关心的问题在这里 (28/05/2021)
วัคซีนโรคโควิด-19 ปัญหาที่คุณกังวลอยู่ที่นี่

美国将有 5 亿新冠疫苗过剩，而有 30 国还未接种任何疫苗
(30/06/2021)
สหรัฐอเมริกาจะมีวัคซีนโควิด-19 เกิน 500 ล้านแต่กลับมีอีก 30 ประเทศที่ยังไม่ได้รับวัคซีนใดๆ

“祈愿疫苗早日抵台” (13/07/2021)
“ภาวนาให้วัคซีนถึงไต้หวันโดยเร็วที่สุด”

新冠疫苗流动接种队到建水实验中学为师生接种疫苗(22/07/2021)
ทีมฉีดวัคซีนโควิด-19 เคลื่อนที่ไปที่โรงเรียนมัธยมฝึกประสบการณ์เจี่ยนสุ่ยเพื่อฉีดวัคซีนให้กับครูและนักเรียน

家门口就能打疫苗！六安首辆新冠疫苗流动接种车在裕安启用
(03/08/2021)
ฉีดวัคซีนได้ที่หน้าบ้านคุณ รถฉีดวัคซีนเคลื่อนที่คันแรกของลิ่วอันที่ใช้สำหรับการฉีดวัคซีนโควิด -19 ใช้ในเมืองยวู้อัน

疫苗打了，口罩还是不能摘 (04/08/2021)
ฉีดวัคซีนแล้วยังไม่สามารถถอดหน้ากากอนามัยได้

源源不断中国新冠疫苗驰援疫苗短缺国家和地区 (06/09/2021)
วัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ของจีนเร่งให้ความช่วยเหลือประเทศและภูมิภาคที่ขาดวัคซีนอย่างต่อเนื่อง

中国援助的新冠疫苗运抵肯尼亚 (19/09/2021)
วัคซีนป้องกันโควิด-19 ที่จีนได้ช่วยเหลือได้มาถึงเคนยาแล้ว

中国呼吁实现疫苗公平分配 (03/10/2021)
จีนเรียกร้องให้มีการกระจายวัคซีนอย่างยุติธรรม

中国疫苗这样保护各国民众 (04/10/2021)
วัคซีนจีนจะคุ้มครองผู้คนทั่วโลกอยู่แบบนี้

จากตัวอย่างจะเห็นว่าจีนมีการแสดงความสนใจและห่วงใยประชาชนทั้งในประเทศของตนและประชาชนในประเทศอื่นๆ ทั่วโลก โดยแม้ว่าจีนจะพัฒนาไปมากเพียงไรก็ตาม จีนจะไม่ลืมประเทศต่างๆ ในแอฟริกาที่ช่วยให้จีนได้มีที่นั่งในองค์การสหประชาชาติ (Tangyuenyong, 2015: 123)การแสดงความห่วงใยประชาชนเป็นปฏิบัติการทางวาทกรรมที่มีเบื้องหลังเป็นผู้มีอำนาจหรือเป็นผู้นำที่มีอำนาจเหนือประชาชน

1.3 การแสดงความน่าเชื่อถือ

การใช้พาดหัวข่าวที่แสดงถึงความน่าเชื่อถือ คือการกล่าวถึงบุคคล หน่วยงาน องค์กร หรือประเทศ ที่ทำให้ผู้รับสารรู้สึกว่ามีความน่าเชื่อถือ โดยมีการใช้คำที่แสดงถึงผู้ที่มีความชำนาญในด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งที่ปรากฏพบมากในพาดหัวข่าวเรื่องวัคซีน จะมีการใช้คำว่า “ผู้เชี่ยวชาญ” （专家）ดังตัวอย่างต่อไปนี้

接种新冠疫苗 12 个月后是否需要加强？疫苗研发专家解答
(21/04/2021)
หลังจากฉีดวัคซีนโควิด-19 ครบ 12 เดือนแล้ว จำเป็นต้องมีการเพิ่มความเพิ่มเติมหรือไม่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและพัฒนาวัคซีนจะเป็นผู้ให้คำตอบ

中国疫苗“入世”助力全球疫苗可及 (08/05/2021)
วัคซีนของจีน "ได้ผ่านการรับรองจาก WTO"ช่วยให้ทั่วโลกเข้าถึงวัคซีนได้

下月起打疫苗要收费？备孕、怀孕能不能打疫苗？ 这些问题给你权威解答
(28/05/2021)
นับจากเดือนหน้าเป็นต้นไปจะมีค่าใช้จ่ายสำหรับการฉีดวัคซีนใช่หรือไม่ฉันสามารถรับวัคซีนสำหรับผู้เตรียมการตั้งครรภ์และผู้ที่ตั้งครรภ์ได้หรือไม่คำถามเหล่านี้จะมีคำตอบที่เชื่อถือได้สำหรับคุณ

北京开打 “ 三针 ” 剂新冠 疫苗专家 ：三种疫苗保护效果一样 (28/05/2021)
ปักกิ่งเปิดตัว "โดสที่สาม" ผู้เชี่ยวชาญด้านวัคซีนโควิด-19กล่าว : วัคซีนวัคซีนทั้งสามชนิดมีผลในการป้องกันเหมือนกัน

三种疫苗怎么选？对变异病毒有效吗？ 专家 解答你的疫苗疑虑 (31/05/2021)
มีวิธีการเลือกวัคซีนสามชนิดอย่างไร มีประสิทธิภาพในการต่อต้านไวรัสกลายพันธุ์หรือไม่ ผู้เชี่ยวชาญจะตอบข้อกังวลด้านการฉีดวัคซีนของคุณ

疫苗能混打吗？最新疫苗接种问题疾控专家这样“快答” (09/06/2021)
วัคซีนสามารถฉีดแบบผสมกันได้หรือไม่ คำถามการฉีดวัคซีนล่าสุด ผู้เชี่ยวชาญด้านการควบคุมโรคได้ให้คำตอบแบบเร่งด่วนดังนี้

澳大利亚疫苗专家调整新冠疫苗接种建议 (17/07/2021)
ผู้เชี่ยวชาญด้านวัคซีนของออสเตรเลียปรับคำแนะนำในการฉีดวัคซีนโรคโควิด-19

通讯：中国疫苗帮助我们生活回归正轨 (16/08/2021)
เถิงซุ่น: วัคซีนของจีนจะช่วยให้เรากลับมาใช้ชีวิตเป็นปกติเหมือนเดิม

疫苗研发专家 ：我国已经开展了针对各种变异株疫苗研发的一系列工作 (07/09/2021)
ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและพัฒนาวัคซีน: จีนได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนาวัคซีนต้านสายพันธุ์ต่างๆ

新冠疫苗有了第二代？疫苗研发专班权威回应 (08/09/2021)
มีวัคซีนโควิด-19รุ่นที่สองแล้วใช่หรือไม่หน่วยงานด้านการวิจัยวัคซีนตอบรับอย่างน่าเชื่อถือ

นอกจากนี้ยังพบว่ามีการใช้คำที่อ้างถึงต่างประเทศ หรือองค์กรต่างประเทศ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

中国疫苗“入世”助力全球疫苗可及 (08/05/2021)
วัคซีนของจีน"ได้ผ่านการรับรองจาก WTO"ช่วยให้ทั่วโลกเข้าถึงวัคซีนได้

加拿大建议第二剂疫苗优先选择辉瑞或莫德纳疫苗 (18/06/2021)
แคนาดาแนะนำให้ควรใช้วัคซีนไฟเซอร์หรือโมเดอร์นาเป็นวัคซีนเข็มที่สอง

综述：中国疫苗用实力赢得国际信任 (07/10/2021)
สรุป : ศักยภาพของวัคซีนของจีนได้รับความไว้วางใจจากนานาชาติ

จากพาดหัวข่าวข้างต้นพบว่าการแสดงออกด้านความน่าเชื่อถือจีนไม่เพียงสร้างความน่าเชื่อถือให้กับประชาชนในประเทศของตน แต่ยังแฝงไปด้วยการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยให้ความรู้ที่ว่า “วัคซีนจีนน่าเชื่อถือ ไว้ใจได้” หากผู้อ่านเชื่อถือว่าความรู้นั้นเป็นวาทกรรม“ความรู้ที่ถือว่าเป็นวาทกรรมจะมีอำนาจบงการต่อผู้ที่ยอมรับวาทกรรมนั้น จนมีผลทำให้ผู้นั้นกลายเป็นเพียง “ร่างกายใต้บงการ” (Docile Body) เพราะยอมให้ถูกกระทำโดยตัวผู้นั้นเองยินยอม” (Ganjanapan, 2562: 52)

1.4 การขอความร่วมมือ

การขอความร่วมมือเป็นการเชิญชวนหรือรณรงค์ให้ผู้อ่านไปรับวัคซีน โดยมีการใช้ทั้งรูปประโยคบอกเล่าและรูปประโยคคำสั่ง รวมถึงการบอกข้อดีของการรับวัคซีนดังตัวอย่างต่อไปนี้

能够打哪种疫苗就打哪种，十问十答疫苗接种 (31/05/2021)
สามารถฉีดวัคซีนชนิดใดได้ก็ฉีดวัคซีนชนิดนั้น สิบคำถามสิบคำตอบในการฉีดวัคซีน

旧改弄堂里的疫苗接种：“走！吃好夜饭，打疫苗去！”
(24/06/2021)
การฉีดวัคซีนในตรอกในรูปแบบเก่า: “ไปกันเถอะทานอาหารเย็นแล้วไปฉีดวัคซีนกัน”

【尽快接种新冠疫苗！#国产新冠疫苗对德尔塔毒株仍有效#】 (30/07/2021)
[รับวัคซีนโควิด -19โดยเร็วที่สุด! #วัคซีนโควิด -19ในประเทศยังคงใช้ได้ผลกับสายพันธุ์เดลต้า#]

两种疫苗可选 陕西省中学生赶快打疫苗 (30/07/2021)
มีวัคซีนสองชนิดนักเรียนมัธยมต้นในมณฑลส่านซีรีบไปฉีดวัคซีนกันเถอะ

打完疫苗，上学更安心了！ (19/08/2021)
หลังจากได้ฉีดวัคซีนแล้ว จะไปโรงเรียนได้อย่างสบายใจมากขึ้น

不愿打疫苗？这些都不是理由 (09/09/2021)
ไม่ยินยอมที่จะฉีดวัคซีนใช่หรือไม่สิ่งเหล่านี้ล้วนไม่ใช่เหตุผล

新兵入营，疫苗接种不可忽视 (10/10/2021)
ทหารใหม่ที่เข้ากรม การฉีดวัคซีนเป็นสิ่งที่ไม่สามารถละเลยได้

ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าพาดหัวข่าวมีความพยามในการขอความร่วมมือให้ประชาชนไปรับวัคซีน ทั้งชี้ให้เห็นว่าวัคซีนใดก็สำคัญ ควรไปรับ และมีการกล่าวถึงกลุ่มคนในมณฑลใดมณฑลหนึ่งเป็นพิเศษหรือหรือระบุหน่วยงานของรัฐเพื่อชี้ให้เป็นตัวอย่างให้ประชาชนออกไปรับวัคซีน การใช้วิธีขอความร่วมมือแสดงให้เห็นปฏิบัติการทางวาทกรรมว่ารัฐเป็นผู้มีอำนาจเหนือประชาชน โดยรัฐมีหน้าที่เป็นผู้กำหนดหรือกำกับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ รวมถึงบงการให้ประชาชนทำสิ่งต่าง ๆ นอกจากนี้ ผู้มีอำนาจยังใช้โครงสร้างทางสถาบันเป็นเบื้องหลังที่สามารถสนับสนุนให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือ

1.5 การให้ความสำคัญ

การให้ความสำคัญในพาดหัวข่าวเกี่ยวกับวัคซีนเป็นการชี้ประเด็นให้ผู้อ่านเห็นถึงความสำคัญของเรื่องที่จะกล่าว เป็นการจูงใจให้ผู้อ่านรู้สึกว่าเรื่องนั้นสำคัญ เกิดความอยาก

รู้ และตัดสินใจอ่านได้ง่ายขึ้น โดยมักมีการใช้คำว่า “จำเป็นต้อง”（需要）“ประเด็นสำคัญ”（重点）ดังตัวอย่างต่อไปนี้

新冠病毒灭活疫苗和 mRNA 疫苗有何不同 (27/01/2021)
วัคซีนเชื้อตายและวัคซีน mRNA มีความแตกต่างกันอย่างไร

让新冠疫苗真正成为“人民的疫苗” (28/03/2021)
ทำให้วัคซีนโรคโควิด-19กลายเป็น "วัคซีนของประชาชน" อย่างแท้จริง

“最需要感谢的就是中国疫苗” (12/04/2021)
"สิ่งที่น่าขอบคุณที่สุดคือวัคซีนของจีน"

关于疫苗的这些事，你需要知道！ (27/04/2021)
เรื่องเหล่านี้ที่เกี่ยวกับวัคซีน คุณจำเป็นต้องรู้

图说新冠疫苗：接种疫苗前，你需要知道这些事！ (18/08/2021)
ภาพประกอบของวัคซีนโรคโควิด -19: ก่อนฉีดวัคซีนคุณจำเป็นต้องรู้สิ่งเหล่านี้

疫苗接种进入“关键期”，哪些重点需关注？ (08/09/2021)
การฉีดวัคซีนได้เข้าสู่ "ช่วงเวลาวิกฤติ" ประเด็นสำคัญใดบ้างที่ต้องให้ความสนใจ

除了新冠肺炎疫苗还有两种肺炎疫苗推荐接种 (08/10/2021)
นอกจากวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 แล้วยังมีวัคซีนป้องกันโรคนี้ที่จะแนะนำอีก 2 ชนิด

จากตัวอย่างข้างต้นพบว่าเป็นการให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องวัคซีน โดยมีการมีทั้งการใช้ประโยคคำถามเพื่อโน้มน้าวความสนใจของผู้อ่าน และการใช้คำเน้นย้ำว่าวัคซีนและการฉีดวัคซีนมีความสำคัญ เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจเรื่องวัคซีน เชื่อมั่นและไว้วางใจในการออกมารับวัคซีนการใช้วิธีให้ความสำคัญเป็นปฏิบัติการทางวาทกรรมในการผลิตสร้างความรู้หรือความจริงเกี่ยวกับวัคซีนจีน

1.6 การพัฒนาด้านวัคซีน

นอกจากการโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญถึงข่าวเรื่องวัคซีนแล้ว จีนยังแสดงให้เห็นว่าจีนไม่เคยหยุดนิ่ง ยังให้ความสนใจเรื่องการพัฒนาด้านวัคซีนอยู่เสมอ

新冠疫苗研发，中国为何全球领先 (07/01/2021)
การพัฒนาวัคซีน Covid-19ประเทศจีนเป็นผู้นำ

中国疫苗援助进行时 (30/03/2021)
เมื่อความช่วยเหลือด้านวัคซีนของจีนมีความคืบหน้า

年底北京市新添一座疫苗产业园,可年产 4 亿剂新冠疫苗(27/07/2021)
สิ้นปีนี้ปักกิ่งจะเพิ่มนิคมอุตสาหกรรมวัคซีนแห่งใหม่ขึ้นซึ่งสามารถผลิตวัคซีนโควิด-19ได้มากถึง 400 ล้านโดสต่อปี

家门口就能打疫苗！六安首辆新冠疫苗流动接种车在裕安启用
(03/08/2021)
ฉีดวัคซีนได้ที่หน้าบ้านคุณรถฉีดวัคซีนเคลื่อนที่คันแรกของลิ่วอันที่ใช้สำหรับการฉีดวัคซีนโควิด -19 ใช้ในเมืองอี้ว์อัน

现有疫苗仍有效，针对性疫苗在研发 (04/08/2021)
วัคซีนที่มีอยู่ยังมีประสิทธิภาพ วัคซีนเป้าหมายกำลังอยู่ในช่วงการพัฒนา

谋划云南省疫苗产业链发展路径 (10/09/2021)
มีการวางแผนเส้นทางการพัฒนาห่วงโซ่อุตสาหกรรมวัคซีนในมณฑลยูนนาน

我国新冠疫苗研发取得哪些进展 (14/09/2021)
ความคืบหน้าในการวิจัยและพัฒนาวัคซีนโรคโควิด-19ของจีนมีความคืบหน้าอย่างไร

首辆新冠疫苗移动接种车来了 (15/09/2021)
รถฉีดวัคซีนเคลื่อนที่คันแรกสำหรับวัคซีนโควิด-19มาแล้ว

จากตัวอย่างข้างต้นพบว่าจีนไม่เพียงแต่พัฒนาด้านวัคซีนจีน หรือขยายหน่วยงานในการวิจัยด้านวัคซีน หากยังพัฒนาด้านการเข้าถึงวัคซันด้วย โดยจีนไม่เพียงแต่รณรงค์ให้ประชาชนออกมารับวัคซีน แต่ยังอำนวยความสะดวกในการรับวัคซีน โดยมีการถือการพัฒนาเชิงรุก คือมีรถฉีดวัคซีนเคลื่อนที่เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงวัคซีนได้ง่ายขึ้น การใช้วิธีกล่าวถึงการพัฒนาวัคซีนเป็นปฏิบัติการทางวาทกรรมอย่างนึง โดยต้องการแสดงให้เห็นว่าภาพการทำงานเบื้องหลังว่า “วัคซีนมีการพัฒนาอยู่อย่างต่อเนื่อง” เป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับรัฐบาลอีกทั้งเพื่อปิดกั้นการเรียกร้องเรื่องความเชื่อมั่นของวัคซีนจากประชาชนอีกด้วย

เมื่อแบ่งตามช่วงเวลาที่มีการนำเสนอข่าว จะสามารถแบ่งวาทกรรมที่ปรากฏในพาดหัวข่าวดังตารางนี้

ตารางที่ 1 วาทกรรมที่ปรากฏในพาดหัวข่าว

ลำดับที่	ช่วงเวลา										วาทกรรม
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	
1.	1	2	2	1	2		1	4	5	1	แสดงความเป็นผู้นำของโลก
2.			1	1	5	1	2	2	2	2	แสดงความสนใจหรือห่วงใย
3.				1	4	2	1	1	2	1	การแสดงความน่าเชื่อถือ
4.					1	1	2	1	1	1	การขอความร่วมมือ
5.	1		1	2	2	5	6	7	11	2	การให้ความสำคัญ
6.	1		1				1	2	3		การพัฒนาด้านวัคซีน

จากตารางข้างต้นพบว่า จีนมีการนำเสนอพาดหัวข่าวเกี่ยวกับเรื่องวัคซีนตั้งแต่เดือนมกราคมจนถึงเดือนตุลาคมอยู่เสมอ แสดงให้เห็นว่าการให้ข่าวเรื่องวัคซีนเป็นเรื่องที่สังคมจีนให้ความสนใจและให้ความสำคัญ ในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนตุลาคม ยกเว้นเดือนมิถุนายน จีนมีการนำเสนอพาดหัวข่าวเรื่องวัคซีนโดยการนำเสนอภาพลักษณ์ของจีนให้อยู่ในฐานะที่เป็นผู้นำของโลก ส่วนช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนตุลาคมจีนได้นำเสนอข่าวแสดงถึงความสนใจหรือห่วงใยทั้งประชาชนในประเทศของตนและประเทศเพื่อนบ้านด้วย สอดคล้องกับ Tangyuenyong (2015) ได้เคยกล่าวไว้ว่า “จีนแสดงความสนใจหรือห่วงใยประเทศต่างๆ ในทวีปแอฟริกาและสัญญาว่าไม่ว่าจีนจะพัฒนาไปเพียงใด จีนจะไม่ทอดทิ้งมิตรเก่าแก่ที่เป็นเพื่อนในยามยากและร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมา จีนจะไม่ลืมว่าเสียงของประเทศต่างๆ ในแอฟริกาเหล่านี้ทำให้จีนได้มีที่นั่งในองค์การสหประชาชาติ” อาจจะเนื่องด้วยเหตุผลข้างต้น จึงพบว่าจีนมีการช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านในช่วงเวลาดังกล่าว หากจะพิจารณาว่า เหตุใดไม่มีการให้ความช่วยเหลือตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ เป็นไปได้ว่าจีนจะพยามช่วยเหลือประเทศตนเองมาเป็นอันดับแรก จากนั้นจึงมีการขยายการให้ความช่วยเหลือประเทศอื่น ๆ

การแสดงความน่าเชื่อถือก็อยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกันกับการแสดงความห่วงใย คือเดือนเมษายนถึงเดือนตุลาคม แสดงให้เห็นว่าในขณะที่จีนให้ความสนใจและห่วงใยประชาชนเรื่องวัคซีน จีนยังคงสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ประชนชนไปในเวลาเดียวกัน ตามมาด้วยพาดหัวข่าวที่แสดงถึงการขอความร่วมมือ จะเห็นว่ามีการให้ความสำคัญ แสดงความเป็นผู้นำของโลกก่อน หลังจากนั้นจึงมีการนำเสนอพาดหัวข่าวเรื่องการขอความร่วมมือ แสดงให้เห็นถึงความเฉลี่ยวฉลาดของจีน คือก่อนที่จะมีการขอให้ประชาชนออกมารับวัคซีน ได้ให้ความรู้หรือให้ข้อมูลแก่เขาเสียก่อน ถือเป็นการนำเสนอข่าวที่มีความแยบยล

การนำเสนอข่าวด้านความสำคัญของวัคซีนจีน มีการนำเสนออย่างต่อเนื่องทุกเดือนและเน้นหนักในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายนส่วนในเรื่องของการพัฒนามีการนำเสนอข่าวอย่างสม่ำเสมอ ถึงแม้ไม่ได้มีการนำเสนอข่าวเป็นประจำทุกเดือนก็ตาม โดยจีนอาจมองว่าเรื่องการพัฒนาของจีน เป็นเรื่องที่จีนทำอยู่แล้วอย่างต่อเนื่อง ไม่มีความจำเป็นในการนำเสนอข่าวด้านนี้ทุก ๆ เดือน

2. ปฏิบัติทางวาทกรรมและปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรมที่สะท้อนสภาพสังคมวัฒนธรรมจีน

จากภาษาที่ใช้ในพาดหัวข่าวเรื่องวัคซีน แสดงให้เห็นถึงกระบวนการประกอบสร้างทางวาทกรรม โดยพบว่าตัวบทในพาดหัวข่าวมีส่วนสำคัญในการรณรงค์ให้ประชาชนจีนไปรับวัคซีน พาดหัวข่าวเป็นสื่อหนึ่งที่ช่วยเป็นกระบอกเสียงให้กับรัฐบาล โดยสื่อข่าวเหรินหมินหวัง（人民网）ถือเป็นหนึ่งในสื่อที่ควบคุมโดยรัฐบาล ดังนั้น ข่าวที่สื่อออกไปย่อมเป็นการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล ในขณะเดียวกันประชาชนที่เชื่อและศรัทธารัฐบาลเมื่อเสพข่าวในสื่อนี้ก็อาจจะเกิดการคล้อยตามได้ง่าย

นอกจากนี้ ตัวบทในพาดหัวข่าวได้แสดงออกถึงความเป็นจีนในหลายด้าน เช่น ด้านการเป็นผู้นำของโลก ถึงแม้ว่าในเวทีโลกจีนมักจะใช้คำพูดที่ถ่อมตัวว่าตนเองเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา แต่ในขณะเดียวกันจีนยังมีอุดมการณ์ที่ต้องการขึ้นมาเป็นผู้นำของโลกอยู่เสมอ โดยพบว่าจีนวางบทบาทของตนเองให้อยู่ในฐานะที่เป็นผู้นำของโลก แสดงความห่วงใยประเทศอื่น ๆ ที่ด้อยพัฒนากว่า เป็นต้น

สื่อข่าวที่น่าเชื่อถือของประชาชนจีนเป็นเสมือนโครงสร้างเชิงสถาบันที่มาพร้อมกับความรู้ที่ว่าเป็นสื่อที่เป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือ ร่วมกับการนำเสนอข่าวเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการคัดเลือก ตัดทิ้ง หรือกำหนด “ความรู้” ที่ต้องการให้เลือนหายไปหรือคงอยู่ในยุคที่เกิดปัญหาวิกฤตโรคระบาด Covid-19 โดยใช้ภาษาที่หลากหลายรูปแบบแต่สื่อความหมายไปในทิศทางเดียวกัน เป็นความคิดหลักของสารที่ต้องการสื่อให้ประชาชนรับรู้ คือ “วัคซีนของจีนดี” “ทุกคนควรไปฉีดวัคซีน” ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถทำให้เข้าใจกลไกของอำนาจในการกำกับควบคุม ซึ่งหมายถึงวิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรมของจีนในยุคนี้ได้เป็นอย่างดี

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

กลวิธีทางภาษาเป็นวิธีการทางภาษาเพื่อให้ผู้ใช้ภาษาบรรลุวัตถุประสงค์ทางวาทกรรม คือเป็นวิธีทางภาษาเพื่อผลิต/สร้างวาทกรรมเกี่ยวกับวัคซีน โดยผู้ใช้ภาษาคือสำนักพิมพ์ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล ดังนั้นการกำหนดข้อมูลเพื่อให้เป็น “ความรู้” แก่ประชาชน รัฐบาลจึงมีส่วนในการคัดเลือกหรือตัดทิ้งข่าวสาร หรือ “ความรู้” นั้น ทั้งสำนักพิมพ์และรัฐบาลเป็นผู้มีอำนาจในฐานะที่เป็นเสมือนโครงสร้างเชิงสถาบันที่มาพร้อมกับการเป็นที่ยอมรับจากความรู้เดิมที่ประชาชนมี การเป็นสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือผนวก

กับอำนาจที่อยู่เหนือประชาชนส่งผลให้ “ความรู้” ที่ถูกกำหนดมาแล้วนั้นเป็นที่น่าเชื่อถือเป็นเท่าตัว

กล่าวถึงความเชื่อของประชาชน การจะเชื่อหรือไม่เชื่อ “ความรู้” ที่ได้รับมานั้นต้องมีความรู้เบื้องหลังที่มีอยู่เดิมสนับสนุน หรือเป็นความรู้ที่เกิดจากการรับรู้บริบทแวดล้อม ณ ห้วงเวลานั้น เช่น การเรียกร้องให้ประชาชนออกมารับวัคซีน ผู้ที่เห็นด้วยว่าเป็นการลดความเสี่ยงเบื้องต้น โดยความรู้ที่ได้อาจจะมาจากคนในครอบครัวพูดคุยกัน และออกมารับวัคซีนตามที่สารนั้นสื่อมา การเชื่อ ยอมรับ และปฏิบัติตามข่าวสารหรือ “ความรู้” นี้ เรียกว่า “ร่างกายใต้บงการ” (Docile Body)

ปฏิบัติการทางวาทกรรมคือการที่พาดหัวข่าวที่เกี่ยวกับวัคซีนมีอิทธิพลและบทบาทต่อสังคมจีน มีส่วนสำคัญในการรณรงค์และสนับสนุนให้ประชาชนจีนออกมารับวัคซีน จากการนำเสนอข่าวสื่อให้เห็นว่าประเทศจีนไม่ได้มีปัญหาเรื่องการขาดแคลนวัคซีน แต่เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนว่าวัคซีนจีนมีคุณภาพ และรณรงค์ให้ประชาชนออกมารับวัคซีนให้มากที่สุด เพื่อลดปริมาณการติดเชื้อของประชาชนในประเทศ

นอกจากนี้ จากช่วงเวลาที่พบการนำเสนอพาดหัวข่าวเรื่องวัคซีน ที่มีความโดดเด่นมาเป็นอันดับแรกคือ จีนให้ความสำคัญเรื่องข่าววัคซีนอย่างต่อเนื่องทุก ๆ เดือน อีกทั้งจีนมีการแสดงความเป็นผู้นำของโลกทั้งในประเทศและเวทีโลก ซึ่งสิ่งนี้ถือเป็นอำนาจอ่อน (soft power) ที่ทำให้จีนทั้งสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนในประเทศและเสมือนว่าจีนยืนอยู่เหนือคู่แข่งในมุมมองของสังคมโลก ต่อมาในช่วงหลัง จีนหันมาให้ข่าวสารด้านแสดงความห่วงใย แสดงความน่าเชื่อถือ แล้วจึงมีการขอความร่วมมือในเดือนพฤษภาคม แสดงให้เห็นว่าจีนมีการนำเสนอพาดหัวข่าวที่เป็นระบบ แยบยลและชาญฉลาด

การนำเสนอข่าวไปในทิศทางเดียวกันส่งผลให้ผู้อ่านมีความเชื่อมั่นและคล้อยตามได้ง่าย เป็นผลดีต่อความต้องการของรัฐบาลจีน สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ครอบครองสื่อมีอำนาจมากกว่าผู้เสพสื่อ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฟูโกต์ (Foucault, 1980) ที่อธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจและการใช้อำนาจของวิถีปฏิบัติการทางวาทกรรมที่สามารถเข้าไปสร้างทัศนคติความคิดให้สังคมเกิดการยอมรับและปฏิบัติตาม

References

Charoensin-o-larn, Chairat. (2017). **Development Discouse: Power Knowledge Truth Identity and Otherness**. [in Thai]. Bangkok: Vibhasa.

Ganjanapan, A. (2019). **Think like Michel Foucault, think critically.** [in Thai]. Bangkok: Sayam Publishing House**.**

Hiranrak, Darunee. (1987). **Introduction to Newspaper**. [in Thai]. Bangkok: Chulalongkorn University.

O' Shaugnessy, John. and O' Shaughnessy, Nicholas. (2004). **Persuasion in advertising**. Routledge.

Pattanasuthinon, Thammawat and Rattanadilokna Phuket, Wipada. Speech at a press conference of the Center for Epidemic Management of the Coronavirus Disease 2019 (CDC).[in Thai]. **Silpakorn University Journal. 41** (3), 91-104.

Rattanadilok Na Phuket, Wipada. “We will get through this crisis together”: Persuasion in the context of a press conference on the situation of the Coronavirus Disease 2019 (Covid-19) epidemic. [in Thai]. Wanwitas. 21 (1), 62-104.

Tangyuenyong, Patchanee. (2015). **Contemporary Chinese Diplomatic Discourse: Meaning and Role**. [in Thai]. Bangkok: Center for Chinese Studies Institute of Asian Studies Chulalongkorn University.

Zhu Yao, Wei Yi’na and Sun Chang. (2021). “Research Progress of Novel Coronavirus Pneumonia Vaccines”. **Preventive Medicine**. **33** (21), 43-148.

Thammachot, ThanachartSaengpradub. (2010).**Discourse**. (https://prachatai.com/journal/2010/12/32341)

เว็บไซต์ http://www.people.com.cn สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2564.